

KRAV

APV Roller och kompetens i upphandlad verksamhet – Entreprenad och Projekteringstjänster

TDOK 2018:0371

Version 2.0

2023-12-XX

TDOK-nummer

2018:0371

Dokumentdatum

Version

REMISS 2.0

Fastställt av

Chef VO Underhåll

Gäller från

Ersätter

2018:0376 version 1.0

Skapat av

Fredrik Nilsson, UHba

Konfidentialitetsnivå

1 Ej känslig

APV Roller och kompetens i upphandlad verksamhet – Entreprenad och Projekteringstjänster

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Kompetens.....	4
Tillämpning.....	5
Kompetensintyg & Certifieringar.....	5
Roller & Kompetenskrav.....	6
Vägarbetare.....	6
Steg 1.1 – Allmän grundkompetens inom APV.....	6
Fordonsförare.....	7
Steg 1.2 – APV kompetens för fordonsförare.....	7
Vakt & Lots.....	7
Steg 1.3 – APV kompetens Vakt och Lots.....	7
Särskilda Fordonsförare.....	8
Steg 2.1 – APV kompetens för särskilda fordonsförare.....	8
Utmärkningsansvarig.....	9
Steg 2.2 – APV kompetens Utmärkningsansvarig.....	9
Skyddsanordningsansvarig.....	10
Steg 2.3 – APV kompetens Skyddsanordningsansvarig.....	10
Konsult för projektering eller uppföljning APV.....	10
Arbetsgivarföreträdare, Leda & Styra.....	11
Steg 3.0 – APV kompetens Leda & Styra.....	11
Besökare.....	11
Sammanfattande tabell.....	12
Resultat och dokumentation.....	12

DokumentID

TDOK 2018:0371

Version

1.11

Relaterade dokument.....13

Versionslogg 13

REMISS

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Inledning

Föreliggande kompetenskrav inom Arbete på väg (APV), är krav och beskrivningar som Trafikverket ställer på sina upphandlade leverantörer, främst inom entreprenads- och projekteringstjänster.

Kraven i detta dokument är ställda i egenskap av Trafikverkets olika roller som Byggherre enligt standardkontrakt (AB 04, ABT 06 och ABK 09), Plan och Bygglagen och Arbetsmiljölagen, samt Vaghållare enligt Väglagen.

Dokumentet biläggs i samtliga upphandlingar där personal som ansvarar för eller utför arbete där trafikanter förekommer.

Denna TDOK har inget medföljande rådsdokument. Trafikverket har istället valt att nyttja Trafikverkets externa webb för att beskriva kravdokumentet på ett mer lättillgängligt sätt. Det är även här som kursplaner som ligger till grund för respektive certifieringsprov återfinns. Kursplanerna konkretiserar kompetenskraven och genom att redovisa vilka kunskaper som mäts på certifieringsproven.

Definitioner av begrepp i detta dokument följer de definitioner som anges i TDOK 2012:86, version 5, Trafikverkets tekniska krav för Arbete på väg.

Kompetens

Kompetens är ett samlingsbegrepp för en individs förmåga att utföra en uppgift genom att tillämpa kunskaper och färdigheter. För att uppnå kompetenskraven behöver en kompetent person både teoretiska och praktiska kunskaper.

Kompetenskraven är uppbyggda i olika steg. Ett "högre" certifieringskrav ger inte automatiskt certifiering i "lägre" krav. Varje certifieringskrav är kopplat till en unik roll och om man har flera roller så måste man alltså göra flera certifieringsprov.

Av praktiska skäl är Trafikverket begränsad till att främst kunna kvalitetssäkra kunskaper i våra certifieringsprov. Därför förutsätter och kravställer vi att våra leverantörer säkerställer att deras personal även har viljan och de praktiska färdigheterna som krävs för att ett arbete ska bli korrekt och säkert utfört.

Det innebär att det åligger leverantören att på begäran kunna styrka att personal som omfattas av dessa kompetenskrav förutom teoretiska kunskaper också uppfyller krav på erfarenhet, färdigheter samt i förekommande fall krav på genomförda utbildningar.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Tillämpning

Personal som ansvarar för eller utför arbete i en roll som beskrivs i detta dokument ska uppfylla de krav och ha den kompetens som anges närmare i följande avsnitt.

Föreliggande krav är minimikrav vilket innebär att vissa personer kan behöva högre kompetens än vad kraven beskriver. Kompetenskraven skall vara uppfyllda innan arbete påbörjas och ingen får arbeta utan att ha den säkerhetskompetens som krävs för arbetets utförande.

Kompetensintyg & Certifieringar

De grundläggande kompetenskraven enligt steg 1.1, 1.2 samt kompetenskrav för Vakt & Lots enligt steg 1.3, ska kunna styrkas av Trafikverkets kontrakterade leverantör. Detta sker genom att på begäran uppvisa personliga kompetensintyg som skall finnas i varje individs personalakt. Exempel på personliga kompetensintyg är: Utbildningsbevis, Referensuppdrag,Handledarutlåtanden, Intyg om arbetslivserfarenhet inom området, etc.

Trafikverket har valt att prioritera vissa arbetsuppgifter och roller, som är värderade som särskilt viktiga, för att uppnå en god och säker miljö för vägarbetare och trafikanter. Personer med dessa arbetsuppgifter och roller ska utöver att uppfylla de grundläggande kompetenskraven också utföra certifieringsprov med godkänt resultat. Här avses specifikt kompetenskrav enligt Steg 2.1, 2.2, 2.3 samt 3.0.

Godkända certifieringsprov lagras i ID06 kompetensdatabas och är giltiga i 4 år.

För att kunna boka prov krävs att personens ID06-kort är korrekt registrerat i Trafikverkets registreringsklient.

Certifieringsprov utförs på Trafikverkets Förarprovskontor och mer information finns på www.trafikverket.se/apv.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Roller & Kompetenskrav

Kravdokumentet delar in personer som har vissa arbetsuppgifter eller ansvarsområden i olika roller. En person kan ha mer än en roll samtidigt som flera personer kan ha samma roll på en och samma arbetsplats. Syftet med dokumentet är att förtydliga dessa roller samt vilka krav som ställs på dessa.

Vägarbetare

Definition: Alla personer som utför någon form av arbete på eller i närhet av väg, i av Trafikverket upphandlat arbete.

Personer som omfattas av denna roll ska uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 1.1 – ALLMÄN GRUNDKOMPETENS INOM APV

- Grundläggande kunskaper i Arbetsmiljö, byggherre- och arbetsgivaransvaret, t.ex. zoner och skyddsanordningar.
- Grundläggande kunskaper i Trafiksäkerhet, att arbeta åt en väghållningsmyndighet, t.ex. framkomlighet, vägmärken, vägledning etc.
- Vara införstådd med säkerhetsreglerna på den aktuella vägarbetsplatsen och kunna ta del av arbetsberedningar eller motsvarande säkerhetsinstruktioner.
- Kunskap om personlig skyddsutrustning, riskbedömning samt egen riskmedvetenhet och agerande.

Det viktigaste är att alla har en anpassad grundläggande säkerhetskompetens för just de specifika arbetsuppgifter personen ska utföra. Vissa arbeten är mer riskfyllda än andra och då skall personens grundläggande säkerhetskompetens ha sin tyngdpunkt på dessa risker och hur de kan minimeras. Det innebär att Trafikverket ska kunna läsa ut i åberopade kompetensintyg att personen har den säkerhetskompetens som krävs för att kunna utföra sitt specifika arbete säkert för sig själv och för andra.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Fordonsförare

Definition: *Vägarbetare som använder väghållningsfordon eller motorredskap på Trafikverkets arbetsplatser.*

Personer som omfattas av denna roll ska uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 1.2 – APV KOMPETENS FÖR FORDONSFÖRARE

- Kompetens att använda väghållningsfordon och transporter på ett säkert sätt.
- Kompetens att använda lyktor på korrekt sätt.
- Grundläggande kompetens i fordonsutmärkning, Trafiklagstiftning m.m.

Vakt & Lots

Definition: *Vägarbetare som har till uppgift att stoppa, vägleda och/eller lotsa trafik genom ett vägarbete.*

Personer som omfattas av denna roll ska kunna kommunicera på Svenska, inneha körkort lägst behörighet B (eller för det fordon man framför som lots) samt uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 1.3 – APV KOMPETENS VAKT OCH LOTS

- Kunskap om trafikdirigering med vägmärken, trafiksignal eller vakt kompletterat med bom och/eller lots (enkel och dubbel)
- Kunskap om klädsel, utrustning, krav och positioneringsplatsens utformning.
- Kunskap om arbetsberedningar, risker samt agerandet som vakt och lots
- Kunskap om väntetider, prioriterade fordon och agerande i händelse av otillåten genomkörning eller annan riskfylld händelse.

Observera att det i varje aktivt arbetande vaktlag (ett vaktlag består av 2 eller fler vakter på samma arbetsplats) ska det finnas minst en person som har till uppgift att tillse att samtliga vakter och lotsar arbetar enligt gällande krav samt att god trafiksäkerhet uppnås och personen ska vara certifierad enligt steg 2.2, Utmärkningsansvarig.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Särskilda Fordonsförare

Definition: *Förare av fordon utrustat med TMA, samt fordonsförare som utför intermittent arbete på skyddsklassade vägar, där fordonet används i det intermittenta arbetet.*

Personer som omfattas av denna roll ska kunna kommunicera på Svenska samt uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 2.1 – APV KOMPETENS FÖR SÄRSKILDA FORDONSFÖRARE

- Fördjupad grundkompetens inom APV, Steg 1.1 samt 1.2.
- Kunskap om krav på fordon som används i väghållningsarbete samt vikten av samspelet med andra fordon och trafikanter
- Kunskap om Skydds- och Varningsfordon samt TMA-skydd och dess användning
- Kunskap om fordonsmonterade trafikanordningar
- Kunskap om väglagen och väghållning
- Kunskap om vägens utformning och fordonsförarens ansvar

Undantag från detta kompetenskrav kan göras för förare av arbetsfordon som inkallats vid enskilt kortvarigt arbete, inom ett specialistområde som normalt sett inte utförs på väg, tex glasmästare. Sådant undantag kan endast göras efter beställarens skriftliga godkännande och sådant intyg skall finnas på och kunna uppvisas på arbetsplatsen.

RENNIS

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Utmärkningsansvarig

Definition: *Av arbetsgivarföreträdare utsedd vägarbetare att ansvara för utmärkning av vägarbetsplatsen och att trafikanordningar finns och används på ett korrekt sätt.*

På varje vägarbetsplats ska det finnas minst en person som är certifierad som Utmärkningsansvarig.

Vid fasta vägarbeten skall minst en utmärkningsansvarig vara tillgänglig på vägarbetsplatsen när aktivt arbete pågår. Med "tillgänglig" avses att personen vanligtvis är på eller i direkt närhet till arbetsplatsen eller nåbar på telefon och på begäran av Trafikverket kunna inställa sig inom 45 minuter.

En person kan vara Utmärkningsansvarig för fler än ett fast vägarbete förutsatt att personen kan nå samtliga dessa vägarbeten inom 45 minuter.

Vid intermittenta vägarbetsplatser skall Utmärkningsansvarig finnas nåbar via telefon då aktivt arbete pågår.

Minst en namngiven Utmärkningsansvarig skall framgå av TA-planen.

Personer som omfattas av denna roll ska kunna kommunicera på svenska samt uppfylla nedanstående kompetenskrav.

Observera att kompetenskraven nedan även gäller person som har till uppgift att tillse att samtliga vakter och lotsar arbetar enligt gällande krav samt att god trafiksäkerhet uppnås, enligt kraven i steg 1.3.

STEG 2.2 – APV KOMPETENS UTMÄRKNINGSANSVARIG

- Fördjupad grundkompetens inom APV, Steg 1.
- Kunskap om rollen som utmärkningsansvarig, daglig tillsyn och kontroll
- Kunskap om arbetsmiljö och varselkläder
- Kunna upprätta, revidera och följa riskanalyser och arbetsberedningar
- Kunskap om trafiksäkerhet samt vägens utformning och väglagen
- Kunskap om olika vägarbeten och arbetstyper samt etablering och avetablering
- Kunskap om trafikanordningar
- Kunskap om Trafikdirigering, med fördjupad kompetens enligt steg 1.3
- Kunskap om fordon och fordonsutmärkning
- Kunna kvalitetssäkra och tillämpa TA-planer och ritningar

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Skyddsanordningsansvarig

Definition: Av arbetsgivarföreträdare utsedd vägarbetare att ansvara för att etablering, modifiering och återställning/ometablering av skyddsanordningar sker på ett korrekt sätt och att de alltid uppfyller avsedd funktion.

På varje fast vägarbetsplats ska det finnas minst en person som ansvarar för montage och ständig funktion av alla skyddsanordningar.

Skyddsanordningsansvarig ska alltid närvara vid etablering, modifiering och återställning/ometablering av energiupptagande skyddsanordning (gäller ej fordonsmonterade TMA).

När aktivt arbete pågår vid fasta vägarbeten ska en Skyddsanordningsansvarig finnas nåbar på telefon.

Minst en namngiven Skyddsanordningsansvarig skall framgå av TA-planen.

Personer som omfattas av denna roll ska kunna kommunicera på svenska, genomgått en praktisk utbildning i montering och användning av de barriärer som personen ansvarar för samt uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 2.3 – APV KOMPETENS SKYDDSANORDNINGSANSVARIG

- Fördjupad grundkompetens inom APV, Steg 1.
- Generell kunskap om skyddsanordningar
- Kunskap om samt kunna läsa och tolka dokumentation
- Kunskap om långsgående skyddsanordningar och krockdämpare
- Kunskap om tvärgående skyddsanordningar
- Kunskap om skyddsanordningar för oskyddade trafikanter

Konsult för projektering eller uppföljning APV

Definition: Konsult som, på uppdrag av Trafikverket, planerar och projekterar APV i framtida vägarbete, eller som på Trafikverkets uppdrag följer upp APV på vägarbeten.

Personer som omfattas av denna roll ska uppfylla kompetenskrav enligt steg 2.2 och 2.3.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Arbetsgivarföreträdare, Leda & Styra

Definition: *Den arbetsgivarföreträdare hos huvudleverantören som har det övergripande ansvaret för säkerheten på vägarbetsplatsen och den som Trafikverket har direkt kontraktsförhållande med.*

Samt den arbetsgivarföreträdare hos eventuell underleverantör som tillhandahåller utmärkningsansvarig och/eller skyddsanordningsansvarig till aktuell vägarbetsplats.

Minst en person med denna certifiering skall finnas i varje kontrakt.

Det är denna person som utser Utmärkningsansvarig respektive Skyddsanordningsansvarig i projektet samt som ska säkerställa att dessa roller får rätt förutsättningar för att utföra sina jobb.

Personer som omfattas av denna roll ska kunna kommunicera på svenska samt uppfylla nedanstående kompetenskrav:

STEG 3.0 – APV KOMPETENS LEDA & STYRA

- Fördjupad grundkompetens inom APV, Steg 1.
- Generell kunskap om vägarbeten, broar och tunnlar
- Kunskap om upphandling, kontrakt, planering och kontroll
- Kunskap om arbetsmiljö, risk och kompetens
- Kunskap om fordon, oskyddade trafikanter och trafikinformation
- Övergripande kunskap om trafikanordningar, inköp och funktion
- Övergripande kunskap om skyddsanordningar, inköp och funktion
- Kunskap om TA-planer och ritningar
- Kunskap om arbetsberedningar och riskanalyser
- Kunskap om praktisk anpassning och tillämpning av krav

Besökare

Definition: *Person som tillfälligt, ej regelbundet, besöker vägarbeten och som inte är vägarbetare.*

Står under ledsagares* ständiga uppsikt eller erhållit anpassad säkerhetsinformation.

*ledsagare måste vara vägarbetare med kunskap om säkerheten på den aktuella vägarbetsplatsen.

En anpassad säkerhetsinformation skall minst bestå av relevanta delar ur kraven enligt steg 1.1 och utgå från den specifika arbetsplatsen samt personens uppdrag eller uppgift.

DokumentID
 TDOK 2018:0371

 Version
 1.11

Sammanfattande tabell

KOMPETENS KRAV	ROLL									
	Steg 1.1- Kompetensintyg	Steg 1.2 Kompetensintyg	Steg 1.3 Kompetensintyg	Steg 2.1 - Certifieringsprov	Steg 2.2- Certifieringsprov	Steg 2.3- Certifieringsprov	Steg 3.0- Certifieringsprov	Krav på praktisk utbildning	Krav på Svenska	Krav på körkort
Vägarbetare	✓									
Fordonsförare	✓	✓								✓
Vakt och Lots	✓	✓	✓		(✓)				✓	✓
Särskilda Fordonsförare	✓	✓		✓					✓	✓
Utmärkningsansvarig	✓	✓	✓		✓				✓	
Skyddsanordningsansvarig	✓	✓				✓		✓	✓	
APV-Konsult projektering/uppföljning	✓	✓			✓	✓				
Arbetsgivarföreträdare APV	✓	✓					✓		✓	
Besökare	(✓)									

Resultat och dokumentation

Kraven i detta dokument ska framgå i Inköp och Logistiks mallar för Upphandling av entreprenader och projekteringstjänster. Fasta krav på kompetens som framgår i mallarna får inte ändras. Kraven ska även leda till att kompetensen och förståelsen för trafikantens behov ska öka hos konsulternas och entreprenörernas personal.

DokumentID
TDOK 2018:0371

Version
1.11

Relaterade dokument

Detta kravdokument har samma definitioner som TDOK 2012:86, version 5.

Versionslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
1.0	2018-09-12	Första version	Gunnar Vikström UHvätv
REMISS 2.0	2023-06-09	Remissversion av andra versionen	Fredrik Nilsson, UHba

REMISS